

**שינוי סדרי עדיפויות בעניין תוכנית להצלה, לשימור, לפיתוח ולמניעת שוד והרס עתיקות
באתרי מורשת במדבר יהודה, ביהודה, שומרון ובקעת הירדן - תיקון החלטת ממשלה**

הצעה להחלטה

מחליטים, לתקן את החלטת הממשלה מספר 786 מיום 17.7.2023 בעניין תכנית להצלה, לשימור ולמניעת שוד והרס עתיקות באתרי מורשת במדבר יהודה, ביהודה, שומרון ובקעת הירדן באופן הבא:

- להוסיף לאחר סעיף 6 את סעיף 6א, בו יאמר: "בנוסף לאמור בסעיף 6, בשנים 2025 ו- 2026, לצורך יישום ההחלטה למעט סעיפים 4(ג)(2), 4(ד), 4(ה) ו- 4(ו)(4) יופחתו בשנת 2025 12 מלש"ח ובשנת 2026 2 מלש"ח מהמשרדים לפי הפריסה המפורטת להלן ויתווספו לסכום המיועד לפעילות האמורה בהם:

משרד		תקציב במלש"ח
		שנת 2025
		שנת 2026
משרד החינוך	0.5	
משרד התרבות והספורט	2	
משרד הביטחון – מתפ"ש	4	
משרד להגנת הסביבה	2	
משרד התחבורה		2
משרד ההתיישבות	2	
משרד המשפטים	1.5	
סה"כ	12	2

- להקצות למשרד המורשת לצורך יישום התכנית סך של 19.6 מיליון ש"ח מתוך הסכום שיועד לפיתוח אתרים תיירותיים והיסטוריים בשנת 2025, ולצורך כך לבצע את השינויים הבאים:
 - לתקן את החלטת הממשלה מס' 2328 מיום 31 באוקטובר 2024 (להלן – החלטה 2328), שעניינה הקצאת תקציבים עבור יישום הסכמים קואליציוניים והחלטות נוספות בשנת 2025, כפי שתוקנה בהחלטות הממשלה מס' 2474 מיום 24 בנובמבר 2024, מס' 2566 מיום 15 בדצמבר 2024, מס' 2825 מיום 4 במרץ 2025 (להלן – החלטה 2825), מס' 2893 מיום 18 במרץ 2025, מס' 3057 מיום 26 במאי 2025, מס' 3189 מיום 1 ביולי 2025 ומס' 3243 מיום 15 ביולי 2025, מס' 3327 מיום 19 באוגוסט 2025, מס' 3338 מיום 31 באוגוסט 2025, והחלטות נוספות שעניינן ביישום הסכמים קואליציוניים - כך

שיתווספו סך של 19.6 מיליון ש"ח לסכום האמור בסעיף 1 כך שבסעיף 1 בהחלטה 2328 במקום "4,500 מיליון ש"ח" יבוא "4,520 מיליון ש"ח".

ב. לתקן את החלטה 2825, כפי שתוקנה בהחלטות הממשלה מס' 2893 מיום 18 במרץ 2025, מס' 3057 מיום 26 במאי 2025, מס' 3189 מיום 1 ביולי 2025 ומס' 3243 מיום 15 ביולי 2025, מס' 3327 מיום 19 באוגוסט 2025, מס' 3338 מיום 31 באוגוסט 2025, והחלטות נוספות שעניינן יישום הסכמים קואליציוניים – כך שבנספח א' תתווסף

השורה הבאה:

משרד	מספר תכנית	שם תכנית	2025	פירוט
מורשת	045212	משרד מורשת	19,600	תכנית להצלה, לשימור, לפיתוח ולמניעת שוד וחרס עתיקות באתרי מורשת במדבר יהודה, ביהודה, שומרון ובקעת הירדן

3. תנאי ליישום סעיף 2 בהחלטה זו הוא קבלת חוות דעת מקצועית וחוות דעת משפטית של משרד המורשת בהתאם להנחיית היועצת המשפטית לממשלה מס' 1.1801 ביחס לכל רכיבי החלטה זו לרבות לעניין פירוט ההוראות הכלולות בה לצורך הקצאת הסכומים. יובהר כי אין באזכורם של גופים בהחלטה זו כדי לחייב את ההקצאות אשר כפופות לבדיקות מקצועיות ומשפטיות בהתאם להנחיה כאמור. בהתאם לכך, העברת הסכומים המפורטים בהחלטה לתקנות הייעודיות של אותם סכומים תותנה בבדיקה מקצועית של המשרד ובהחלטות דעת משפטית של היועץ המשפטי של משרד המורשת. יובהר כי תקציבים אלה ייועדו לתקנות המקבילות לתקנות קיימות בחוק התקציב לשנת הכספים 2025 בהתאמות הדרושות הנובעות משינויים במבנה התקציב וכי ככלל לא ייפתחו תקנות חדשות לשם תקצובם ובכפוף לשני אלה:

א. הביצוע מהתקציב ייעשה בהתאם לנהלים המקובלים ובכפוף לכל דין.
 ב. תקציב אשר יימצא כי מממן פעילות או סוג פעילות הממומנים כבר על ידי אותו משרד או משרד אחר יצורף למרכיב תוכנית הפעולה הקיימת באותו עניין וביצוע באותו אופן למניעת כפל מקורות מימון.

4. ככל שיהיה שינוי בסכומים המוקצים לטובת יישום הסכמים קואליציוניים והסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית, יופחתו הסכומים שיוקצו על פי סעיף 2 להחלטה זו, בשיעור זהה, כך שסך הסכומים שיוקצו לטובת יישום הסכמים קואליציוניים בשנים 2025 ואילך לא יעלו על הסכום האמור בסעיף 1 להחלטה 2328 ביחס לשנת 2025, כפי שיתוקן מעת לעת.

5. התקציבים המפורטים בסעיפים 1 ו-2 לעיל וכן כל תקציב שיתווסף לתוכנית ישמש לטובת המשך תכנון, עדכון וביצוע התוכנית.

דברי הסבר

בהחלטת ממשלה 786 מיום 17.07.2023 בעניין "תוכנית להצלה, לשימור, לפיתוח ולמניעת שוד והרס עתיקות באתרי מורשת באזור יהודה ושומרון ובקעת הירדן ותיקון החלטת ממשלה" (להלן – ההחלטה), הוחלט על העברת תקציב של 89 מלש"ח לטיפול בהצלה שיקום ופיתוח אתרי מורשת וארכיאולוגיה, ובנוסף 20 מלש"ח לטיפול באתר ארמונות החשמונאים ביריחו. מאז קבלת ההחלטה בוצעו פעולות רבות אולם חלקים נרחבים בתכנית שגובשה בהחלטה טרם הושלמו. זאת, בין היתר, לאור האתגרים שהציבה מלחמת "חרבות ברזל", ואילוצים מערכתיים שונים. כתוצאה מכך, נמשכת הפגיעה באתרי מורשת באזורי יו"ש, מדבר יהודה ובקעת הירדן, וחלה התדרדרות במצב הפיזי של אתרים נוספים.

בנוסף לכך, נוכח התמשכות התהליכים, חלו עלויות במחירי השירותים והציוד המבוקש לביצוע אכיפה, פיקוח ופיתוח אתרים.

על מנת למנוע את המשך הפגיעה באתרים הארכיאולוגיים ביהודה ושומרון, וכן על מנת להבטיח את המשך השימור והפיתוח של אתרים אלה כחלק מההגנה על המורשת הלאומית והמורשת העולמית בכלל, נדרשת תוספת תקציבית.

מוצע, כי המשרדים המפורטים בטבלה שבסעיף 1 בגוף ההצעה יעבירו מתקציביהם את הסכומים האמורים באותה טבלה, וכן ביחס לסכום המיועד לכך מתוך הסכום המיועד ליישום הסכמים קואליציוניים, כמפורט בסעיף 2 בגוף ההצעה, לטובת המשך יישום התוכנית, לפי המפורט בגוף ההצעה, למשרד המורשת וזה יעבירם ליחידת קמ"ט ארכיאולוגיה במנהל האזרחי, האמונה על ביצוע עיקר התוכנית.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

33.6 מלש"ח כמפורט בסעיפים 1 ו-2 בהחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר החינוך – תומך בהחלטה

שר התרבות והספורט – תומך בהחלטה

שר הביטחון – תומך בהחלטה

השרה להגנת הסביבה – תומכת בהחלטה

שרת התחבורה והבטיחות בדרכים – תומכת בהחלטה

שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות – תומכת בהחלטה

שר המשפטים – תומך בהחלטה
שר האוצר – תומך בהחלטה

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה 1412 מיום 21.2.2010
החלטת ממשלה 90 מיום 29.1.2023
החלטת ממשלה 786 מיום 17.07.2023
החלטת הממשלה 2328 מיום 31.10.2024
החלטה מס' 2825 מיום 4.3.2025

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת

סיווגים

סיווג ראשי – ביצועי (1)

סיווג משני – ביצועי (1)

תחום פעולה עיקרי – תרבות (8)

מגיש: שר המורשת

**ד' בחשון התשפ"ו
26 באוקטובר 2025**

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

הצעת החלטה לממשלה: תיקון החלטת ממשלה בעניין "תוכנית להצלה, לשימור, לפיתוח ולמניעת שוד והרס עתיקות באתרי מורשת במדבר יהודה, ביהודה, שומרון ובקעת הירדן"

נושא הצעת ההחלטה:

תיקון החלטת ממשלה מס' 786 מיום 17.7.2023 בעניין תוכנית למניעת פגיעה בעתיקות ביהודה ובשומרון, לשם הוספת תקציב בשנת 2025 ו- 2026 ליישומה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

בהחלטת ממשלה 786 מיום 17.07.2023 בעניין "תוכנית להצלה, לשימור, לפיתוח ולמניעת שוד והרס עתיקות באתרי מורשת באזור יהודה ושומרון ובקעת הירדן ותיקון החלטת ממשלה" (להלן – ההחלטה), הוחלט על איגוס תקציב של 89 מלש"ח לטיפול בהצלה שיקום ופיתוח אתרי מורשת וארכיאולוגיה, ובנוסף 20 מלש"ח לטיפול באתר ארמונות החשמונאים ביריחו. זאת, נוכח הפגיעה המתמשכת והנרחבת בעתיקות ובאתרי המורשת כאמור. במסגרת ההחלטה הנזכרת, נקבעה תוכנית הכוללת מספר רכיבים, ובהם הגנה ושימור ישיר, באמצעים שונים; פיתוח אתרים והפיכת מקצתם לאתרים קולטי קהל, לשם קיום נוכחות ותנועה בהם; פיתוח אתרים מסוימים בהם מתרחשת פגיעה נרחבת, כאתר ארמונות החשמונאים ביריחו, שילוט והכוונה בדרכים, ייעוץ תיירותי ופעילות הנחלת מורשת, הגברת מודעות והסברה, מניעת חסמים במחקר ועוד.

על מנת למנוע את המשך הפגיעה באתרים הארכיאולוגיים ביהודה ושומרון, וכן על מנת להבטיח את המשך השימור והפיתוח של אתרים אלה כחלק מההגנה על המורשת הלאומית והמורשת העולמית בכלל, והמשך קיום התוכנית בכללה, מוצע להוסיף עבורה תקציבים בשנים 2025 ו- 2026 בסך כולל של 33.6 מלש"ח.

כך, מוצע, כי משרדים מסוימים יעבירו מתקציביהם לטובת המשך יישום התוכנית, בשנת 2025 ובשנת 2026, וכן יוקצה סכום נוסף שמקורו בכספים קואליציוניים, הכל לפי המפורט בגוף ההצעה. לפי המוצע, יאוגמו התקציבים במשרד המורשת. לפי דברי ההסבר התקציבים יועברו ליחידת קמ"ט ארכיאולוגיה במנהל האזרחי, האמונה על ביצוע עיקר התוכנית.

הצורך בהחלטה:

הצורך בקיום ויישום התוכנית למניעת פגיעה בעתיקות ובאתרי מורשת וארכיאולוגיה במדבר יהודה, בקעת הירדן, יהודה ושומרון פורט לעיל. לפי האמור בהצעה ובדברי ההסבר לה, מאז קבלת ההחלטה בוצעו פעולות רבות אולם חלקים נרחבים בתוכנית שגובשה בהחלטה טרם הושלמו. זאת, בין היתר, לאור האתגרים שהציבה מלחמת "חרבות ברזל", ואילוצים מערכתיים שונים. כתוצאה מכך, נמשכת הפגיעה באתרי מורשת באזורי יו"ש, מדבר יהודה ובקעת הירדן, וחלה התדרדרות במצב הפיזי של אתרים נוספים.

בנוסף לכך, נוכח התמשכות התהליכים, חלו עלויות במחירי השירותים והציוד המבוקש לביצוע אכיפה, פיקוח ופיתוח אתרים.

על מנת למנוע את המשך הפגיעה באתרים הארכיאולוגיים ביהודה ושומרון, וכן על מנת להבטיח את המשך השימור והפיתוח של אתרים אלה כחלק מההגנה על המורשת הלאומית והמורשת העולמית בכלל, נדרשת תוספת תקציבית.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

ההצעה הועברה ליועצים המשפטיים של המשרדים הנוגעים להחלטה: חינוך, תרבות וספורט, ביטחון, חגנת הסביבה, תחבורה, התיישבות, משפטים ואוצר. התייחסויותיהם, ככל שהועברו, הוטמעו בהצעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

חנן ארליך

היועץ המשפטי למשרד המורשת